

Odrasli tudi kleče in si mislijo: »Tako lep kot prej pa ni več!« Imajo prav. Tako daleč je že od sreče njih detinstva, a iznova tako krasen, da še lepši bo v drugem življenju. Sedaj kleče tu in prosijo božje Dete luči in blagoslova v temnih zemskih dneh.

Na pokopališču pa, pred križem, kjer stoje besede o onih, ki žive, čeprav so umrli, raste teloh v belem cvetu, in v njegovi zlati čaši sniva najkrasnejši svetonočni sen.

Jernej Popotnik :

Janezova češplja.

Lzmed vseh ljudi, kar jih je živel na tistem hribu, mi je bil najbolj všeč korenjak Janez. Ko sem ga videl prvič, s krampom na rami in z odpeto srajco pod vratom, kako je korakal bos po kameniti cesti, sem si takoj mislil: »Ta človek bi se šel metat s samim medvedom!«

Še tisti dan sva postala prijatelja. Podal mi je svojo kosmato, žuljavo roko kakor star znanec in se veselo posmejal:

»Eh, lepo je, če je človek mlad in zdrav!«

Sedla sva h kozarcu sladkega hruševca pod košati oreh, in Janez mi je povedal, da je po poklicu dninar. Večinoma da koplje v vinogradih, in da mu je to delo še najbolj po volji, ker je treba krepko mahati.

»Pa pojdiva domov!« me je povabil naposled in si zadel motiko na ramo. »Mračni se že, jaz pa si moram skuhati še večerjo. Veš, Jernej, imam tam na koncu hriba nekaj, kar je podobno bolj brlogu kakor bajti. Pa za mene je že dobro — jaz sem skromen.«

Ko sva stopala skozi vas, mi je rekel še to-le:

»In češpljo imam tudi, da veš, Jernej, lepo češpljo!«

Zavila sva iz vasi po ozki stezi mimo travnikov in vinogradov, krenila v mračno globel, potem pa zopet navzgor po strmi rebri. Tako sva dospela do napol podrte kolibe, ki je visela na bregu.

»To je moja palača!« se je pošalil Janez in vrgel motiko z ramen.

»Nima sicer ne vrat ne oken — ali jaz sem zadovoljen! Poglej, tukaj pa ležim!«

Sredi kolibe je bilo nametane nekaj slame, in rumena rjuha je ležala na njej.

»Učičkaj se!« mi je ponudil klado, ki jo je privlekel iz kota. »Premišljuj medtem, kako lepo sijejo zunaj zvezde in mesec ali kakšen veter vleče ali kar hočeš — jaz pa si bom skuhal tačas večerjo.«

In pričel je kuhati. Ognjišče je bilo staro in razdrapano, ali Janez se je tako spretno sukaj pred njim, da je bila večerja prej gotova, kakor bi si bil kdo mislil.

»Tako — zdaj bomo pa večerjali!«

Širok in kosmat, kakor je bil, je postavil lonec s skuhanim krompirjem predme, sedel še sam na klado in pričel zajemati z veliko leseno žlico.

Po večerji je rekel:

»Bogu čast, zdaj sem se pa pogostil kakor kralj! ... Pojdi z menoj, da ti pokažem še svoj zaklad!«

Stopil sem z njim iz kolibe. Topla noč je bila, na nebu so žarele zvezde, in mesec se je bleščal na vzhodu. Nekje globoko spodaj v vasi je lajal pes, iz bližnje goščave pa se je oglašala sova.

»Tukaj!« mi je pokazal Janez z roko.

Za hišo je stalo pritlikavo, zgrbljeno drevo, ki se je videlo v mraku še bolj siromašno, kakor je bilo v resnici. Veje so žalostno visele navzdol, kakor da prosijo pomoči in zavetja. Samo vrh je štrlel pokonci v zrak.

»To je moj zaklad, moja lepa češplja!« se je pohvalil. »Za noben denar bi ne prodal tega drevesa, verjemi mi, da ne, Jernej ... Tu so moji najlepši spomini, tu sem najrajši zahajam in počivam ...«

Radoveden sem vprašal:

»Kakšni spomini te vežejo na to borno drevesce?«

Janez si je segel z dlanjo preko oči. Vlažno so se posvetile iz mraka.

»Mati moja!« je zavzdihnil, in glas se mu je stresel. »Tu je bil njen najljubši prostor, tu je najrajši počivala, tu je prebirala molek, in tu sva jeseni skupaj obirala zrele češplje ... Pet let je že od tega, kar mi je umrla.«

In Janez si je otrnil solzo, ki mu je spolzela iz očesa na lice.

Naglo sem se poslovil, rekši, da se mi mudi domov. Spomnil sem se namreč tudi sam matere, ki mi je umrla pred več leti, in tesno mi je postalo pri srcu, popotniku. Polastilo se me je domotožje, šel sem v samoto in se zamislil v grenke misli.

